

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

OTSUS
isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus
nr 2.2.-1/26/53-4

Otsuse tegija Andmekaitse Inspektsiooni jurist Helen Laane

Otsuse tegemise aeg ja koht 02.09.2026 Tallinnas

Taotluse esitaja Triin Laasi-Õige
Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 lg 5 alusel Andmekaitse Inspektsioon otsustab:

- 1) kooskõlastada andmesubjektide nõusolekuta isikuandmete töötlemine teadusuuringus „Rahvusvaheline vilistlaste uuring Eurograduate“ 31.08.2026 täiendatud taotluses esitatud tingimustel ja mahus;
- 2) Haridus- ja Teadusministeeriumil esitada algandmete hävitamisakt või kinnituskiri algandmete kustutamise kohta vastavalt taotluse punktile 10.3. hiljemalt 30.06.2028.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Otsuse peale on võimalik esitada 30 päeva jooksul vaie haldusmenetluse seaduse § 71 lõikes 1 sätestatud korras või esitada kaebus halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lõikes 1 sätestatud korras.

TAOTLUSE ESITAJA SELETUS JA KINNITUSED:

Esitatud otsuse lisas.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED JA SELGITUSED:

IKS § 6 lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. Nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud isikuandmeid. Andmekaitse Inspektsioon kontrollib enne nimetatud isikuandmete töötlemise algust selles paragrahvis sätestatud tingimuste täitmist, välja arvatud juhul, kui poliitika kujundamiseks tehtava uuringu eesmärgid ja isikuandmete töötlemise ulatus tulenevad õigusaktist.

IKS § 6 lõikes 3 on nimetatud tingimused, mida tuleb hinnata enne, kui hakatakse uuringus andmesubjekti nõusolekuta tema isikuandmeid tuvastamist võimaldaval kujul töötleva. Üheks tingimuseks on, et andmetöötlemise eesmärgid ei ole saavutatavad peale tuvastamist võimaldavate andmete eemaldamist. Inspektsioon nõustub, et pärast isikute tuvastamist võimaldatavate andmete eemaldamist oleks andmetöötlemise eesmärkide saavutamine ebamõistlikult raske. Lisaks on taotluse esitaja hinnanud ja välja toonud ülekaaluka avaliku huvi ning kinnitanud, et töödeldavate isikuandmete põhjal ei muudeta isikute kohustuste mahtu ega kahjustata muul viisil ülemääraselt andmesubjektide õigusi.

Inspeksioon toob siiski täiendavalt välja, et andmete anonümiseerimine eeldab, et isikut ei ole võimalik andmetele tuginedes mitte kuidagi ei otseselt ega ka kaudselt tuvastada, sh ka mitte andmete omavahelise seostamisega. Anonümiseerimise puhul ei saa ega tohi olla võimalik viia andmeid tagasi isikut tuvastavale kujule. Lisaks tuleb anonümiseerimise puhul hinnata, ega isik ei ole kogu andmete hulka arvestades siiski äratuntav.

Taotluse punktis 10 on välja toodud, et kogutud andmed anonümiseeritakse üldjuhul volitatud töötleja poolt, kuid vajadusel täiendavalt enne kõrgkoolidele edastamist ka vastutava töötleja poolt. Taotluse punktis 10.3. on selgitatud et Eurograduate konsortsium ei vii omalt poolt läbi andmete kustutamist, kuna konsortsiumile edastatakse juba anonümiseeritud andmed. Kõrgkoolidele edastatakse nii konsortiumi poolt keskselt ette nähtud küsimuste kui Eesti lisaküsimuste alusel kogutud andmed, mis on anonümiseeritud.

Inspeksioon selgitab, et Haridus- ja Teadusministeeriumi kui vastutava töötleja kohustus on tagada, et andmed edastatakse konsortsiumile ja kõrgkoolidele tõepoolest anonümiseeritud kujul, mis ei võimalda andmesubjekti ka kaudselt tuvastada. Vastasel juhul peab Haridus- ja Teadusministeerium tagama, et lisaks volitatud töötlejale (uuringufirmale) kustutaks ka teised asutused uuringu läbiviimise tähtaja möödumisel uuringuga seotud isikuandmed.

Täiendatud taotluse punktis 5 on välja toodud, et uuringufirma peab vastavalt oma eelnevatele küsitlusuuringute läbiviimise kogemusele asjakohaseks saata umbes 5–6 meeldetuletuskirja, kuid meeldetuletuste täpne arv võib sõltuda eri gruppide vastamismääradest. Inspeksioon juhib tähelepanu, et ka meeldetuletuskirja saatmine on isikuandmete töötlemine, mille käigus tuleb järgida isikuandmete kaitse üldmäärusest¹ (IKÜM) tulenevaid andmekaitse põhimõtteid. Eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtete (IKÜM art 5 lg 1 p-d b ja c) kohaselt peab andmetöötlus olema seotud kindlaksmääratud eesmärgiga ja andmeid tohib töödelda ulatuses, mis on konkreetse eesmärgi saavutamiseks vajalik.

See tähendab, et kuigi meeldetuletuste saatmine võib olla põhjendatud vastamismäära suurendamiseks, ei pruugi liigne meeldetuletuste saatmine olla eesmärgi saavutamiseks vajalik. Arvestada tuleb, et iga täiendav meeldetuletus eeldab adressaadi kontaktandmete jätkuvat kasutamist ning suurendab andmetöötluse mahtu. Kui küsitluse eesmärki on võimalik mõistlikult saavutada väiksema arvu meeldetuletustega, võib 5–6 meeldetuletuse saatmine osutuda ebaproportsionaalseks.

Andmekaitse Inspeksiooni kooskõlastus isikuandmete töötlemiseks poliitika kujundamise uuringus kehtib tingimustel, mis on toodud 31.08.2026 inspeksioonile esitatud ja 24.08.2026 täiendatud taotluses. Kui uuringu taotluses esitatud tingimused muutuvad, tuleb sellest inspeksiooni teavitada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Laane
jurist
peadirektori volitusel

Lisad:

1. Teadusuuringu taotluse vorm Eurograduate 24.08

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679.